

«As-salamu alajcum!»

Obama porscha la pasch a l'islam

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **«As-salamu alajcum!» («La pasch saja cun vus!»): Cun quest salid arab ha president Barack Hussein Obama entschavì sia allocuziun dals 4 da zercladur a la cuminanza globala da l'islam. Da quai duain ins far stim:** L'oratur na sa drizzava betg mo a la stimada raspada en la halla universitara, betg mo al pievel egizian u al(s) pievel(s) arab(s), mabain a l'islam, pia a la cuminanza dals 1400 milliuns muslimas e muslims, ch'i sajan strusch 400 000, sco en Svizra, 7 milliuns, sco en ils Stadis unids, 65 milliuns, sco en l'Egipta, u 200 milliuns, sco en quell'Indonesia nua ch'Obama ha passantà onns d'uffanzia. Il president ha plidà sco mess da pasch, faschend star manzaser l'autur american barmier da «Clash of Civilizations». Obama ha era plidà sco schef da la superpussanza en in mund globalisà: Naschì amez l'Ocean pacific, figl d'in muslim da l'Africa da l'ost emigrà en l'America, consort d'ina descendenta da generaziuns da sclavs deportads or da l'Africa dal vest. Il president sa referescha sapientivamain, adina puppè, a ses antecessur lontan Abraham Lincoln (1809–1865), il qual ha mess ad ir la fin da la sclavaria en l'entir pajais. Sa drizzond a l'islam, ha Obama accentuà ils dretgs da mintga uman, ch'el saja um u femna, cristian, muslim u gidieu. Ma l'adressata dal discurs era l'entira cuminanza, pia quai che la tradiziun islamica numna «al-umma». Cun questa noziun ha l'oratur fatg vibrar ina corda profunda en il cor da mintga uman enragischà en quella tradiziun, ch'el saja u na saja carent. «Al-umma» è ina grupp sociala e religiosa enina, dapli che la cristianadad, dapli che la baselgia u la «communio sanctorum». Tgi che na fa stim da quai n'enclegia betg l'islam, n'enclegia betg che las sufrientschas dal pievel palestinais possian commover la glieud en Maroc (30 milliuns olmas) sco en Malaisia (26 milliuns olmas). Obama ha resguardà quai en sia allocuziun; dalonder ses success malgrà tuts dubis.

Tge munta «al-umma»?

Il coran punctuescha: «Vus essas la meglra cuminanza naschida per ils umans. Dieu ha tschernì questa ‚umma» (3, 110). «L'amicizia collia ils carents, umens e dunnas. I ordainan quai ch'è gist e scumondan quai ch'è malgist. I fan l'uraziun, pajan la contribuziun sociala e fan per cumond a Dieu ed a ses mess [Muhamad]» (9,71). In'islamologa da l'Universitad da Marburg commentescha: «Il patratg essenzial dad 'al-umma' sco unitad indivisibla viva anc adina en l'islam, cunzunt grazia a las tschintg uraziuns als medems muments dal di ed al pelegrinadi cuminaivel annual a Mecca. Malgrà las secessiuns temprivas, (...) las spartiziuns modernas en stadis e la naschientscha da confraternitads autonomas (...) resta ‚al-umma' il liom global, era scha mintgatant mo latent, ch'un'escha muslimas e muslims da l'entir

mund» (1). Quai declera las frustaziuns dal 19avel e 20avel tschientaner visavi ils success da l'Occident: «Quest ha sa sfuschignà en la vita da muslimas e muslims. Quai ha evocà dumondas religiosas essenzialas. ‚Al-umma' era umiliada; quai n'era betg mo ina catastrofa politica, anzi, l'olma da l'uman islamic era tutgada. Questa flaiveltezza nova mussava ch'insatge era ì mal en l'istorgia da l'islam» (2). President Obama en ses discurs ha fatg endament las prestaziuns culturalas d'«al-umma»: «Jau hai studegià l'istorgia e conusch la contribuziun islamica a la cultura. L'islam (...) ha purtà la flomma dal studi durant plis tschientaners, mussond la via a l'Europa vers la renaschientscha e l'illuminessem. Ses spiert d'innovaziun ha manà a la naschientscha da l'algebra, a noss compass ed instruments da navigaziun, a noss art da stampar, a nossa savida davart la contagiun e tgi-ra da las malsognas. La cultura islamica ans ha regalà artgs maiestus e e spiralas schlantschadas, ina poesia classica ed ina musica magnifica, ina calligrafia eleganta e lieus da contemplaziun paschaivla. L'istorgia da l'islam ha demussà cun plets e fatgs che la toleranza religiosa e l'adualitad da las etnias èn pussaivlas.» L'oratur ha lura fatg ferma impressiun cun sia cumpassiun indignada en fatscha a la situaziun dal pievel palestinais dapi la naschientscha da l'Israel 1948; uschia ha'l legitimà plainamain il liom affectiv d'«al-umma» cun lezza naziun senza stadi: «Dapi passa sessanta onns endir'la las d'olurs da la sragischada. Bliers, en champs da fugitivs en Cisjordania, a Gasa ed en ils conturns, braman ina vita en pasch e segirtad (...). Pervi da l'occupaziun pateschan els umiliaziuns grondas e pitschnas. Qua n'astgi dar nagin dubi: Ins n'astga betg tolerar la situaziun dal pievel palestinais. L'America na vul betg volver il dies a las aspiraziuns legitimas dals Palestinais sin dignitad e sin in agen stadi (...). Nus na lain betg renconuscher sco legitima la cuntinuaaziun da la colonisaziun [israeliana]. Tals abitudis violeschan las cunvegns anteriuras e sutmineschan las fadias da tgi che vul cuntanscher la pasch. Igl è nairas uras che quellas colonias smettian. Plinavant duai l'Israel cumplier sias empermischuns e garantir als Palestinais la pussaivladad da viver, lavurar e sviluppar lur societad (...). Il progress dal mintgadi palestinais duai far part da la via encunter la pasch, e l'Israel duai prender mesiras per pussibilitar in tal progress.» Questas frusas fan seguir part dals plets ils pli impurtants pronunziads dal president en ses discurs dals 4 da zercladur.

«Tschertgar in'entschatta nova» ... ma co?

«A New Beginning» («In'entschatta nova»): Uschia ha la Chasa alva entitulà lezza allocuziun. Quai ha Obama annunzià svel: «Jau sun vegnì en tschertga d'in'entschatta nova tranter

Obama durant ses pled a Kairo.

KEYSTONE

ils Stadis unids e las persunas islamicas da l'entir mund. Ina tala entschatta duai sa basar sin in interess e respect vicendaivels e sin il fatg che l'America e l'islam na s'excludan betg, (...) anzi, i sa cruschen cun lur principis cuminaivels, sco gistia, progress, toleranza, dignitad da mintga uman.» Ma co stat cun la realisaziun da quests principis? «Mo in discurs na tanscha betg»: Uschia entitulescha la «NZZ» dals 5 da zercladur (p. 3) ses commentari. E quest punctuescha: «Tgi che manegia ch'il magiel saja mez vid, pia probablamain blera glieud en il mund islamic, releva cuntinuitads [da Bush ad Obama]: Rachettas americanas crodan anc adina sin vitgs da Pachistan e chaschunan unfrendas aifer la populaziun civila, la serrada da Guantánamo è pir mo in ferm propiet, las colonias [israelianas] da Cisjordania creschan vinavant, en l'Irac suonda Obama la fin finala il curs da Bush, il qual, vers la fin da sia presidenza, ha empermess tras contract da retrair truppas.» Areguard ils abitudis giudaics en Palestina, che l'Israel (passa 7 milliuns olmas) vul anc adina slargiar, citescha la gasetta israeliana d'opposiziun «Haarez» («La terra») dals 2 da zercladur ina infurmaziun cumparida en il «New York

Times» e che Washington n'ha betg dementi: «Ins savess decretar sancziuns encunter l'Israel per al sfurzar da smetter cun bajegiar en las colonias.» Dal rest ha «Schalom arschav» («La pasch ussa»), moviment pacifist israelian, derasà sin sia rait electronica il text englais e la traducziun franzosa dal discurs d'Obama. Da patratgar dat perencunter in lung rapport d'Andreas Mink, correspondent als Stadis unids, en la gasetta emnila giudaica «Tachles» (Turitg) dals 5 da zercladur 2009 (pp. 18–20): «Dapi mais na zoppa l'Israel betg sia intenziun d'assaglier ils implants atomici sparpagliads en l'Iran per impedir la republica islamica da vegnir ina pussanza nucleara, e quai tenor l'Israel aifer insaquants mais. Dentant manegian experts americans (...) che l'aviatica militar israeliana pudess strusch fermar duraivlamain il program nuclear iranien. En ils Stadis unids smin'ins perquai che Gerusalem less provocar l'Iran ad assaglier miras americanas, per exempel en l'Irac; Washington mobilisass lura sias forzas cunter la republica islamica.» Las consequenzas pudessan lura sumegliar a quellas da l'assassinat da l'archiduca austriac-ungarais a Sarajevo ils 28 da zercladur 1914.

La lobi da l'Israel a Washington

Mink punctuescha lura l'activitad da l'«American Israel Public Affairs Committees» (AIPAC), la grupp politica che defenda ils interess da l'Israel a Washington: «Tar sia davosa dieta han ils schefs d'omaduas partidas en il parlament federal intimà Obama, cun brevs cuminaivlas, da prender a cor quatter principis tar sias fadias per la pasch en Palestina.» Tranter auter n'astgass Washington prescriber nagut a las partidas dal conflict, pia gnanca pretender la fin da las colonias giudaicas (250 000 olmas) en Cisjordania (2,35 milliuns Arabs). Plinavant basegnass l'Israel «l'amicizia passionada» (uschia las brevs) dals Stadis unids, ed «ils stadis arabs duessan normalisar senza cundiziun lur relaziuns cun l'Israel (...). En il parlament dals Stadis unids dominescha vinavant la persuasiun da l'AIPAC e da l'Israel ch'il problem il pli pretensius dal Proxim Orient na saja betg il program israelian da colonisaziun, mabain l'Iran.» Igl è cler che Gerusalem vul sviar l'attenziun davent da sias violaziuns permanentas dal dretg internaziunal areguard l'occupaziun d'intschess esters. Ma ins na sa betg cuntanscher la pasch senza metter fin a lezza colonisaziun. E la millenara solidaritad emozionala aifer «al-umma» mantegna la tensiun globala areguard la Palestina. In'islamologa americana, professuressa a la Scola auta Leo Baeck per il studi dal giudaism, admoniva gia dal 2002: «Per la glieud da l'Occident n'èsi mai stà uschè impurtant sco oz da cuntanscher ina dretga stimaziun e chapientscha da l'islam. Ils 11 da settember 2001 ha il mund sa midà. Oz enclegiainsa che nus, en ils pajais privilegiads da l'Occident, na pudain pli premetter che schabetgs en il rest dal mund n'ans pertutgian betg. Quai che succeda oz a Gasa, en l'Irac u l'Afganistan po influenzer damaun New York, Washington u Londra; en curt vegnan gruppas pitschnas capablas da destrucziuns massivas che mo naziuns pussantas savevan pli baud commetter (...). I fiss catastrofal da tgiar in maletg defurmà da l'islam, da resguardar quest sco inimi innat da la democrazia e da las valurs respectablas, da regressar tar ils parais intollerants dals cruschads medievals. Ina tala tenuta chaschunass l'ostilitad da la milliarda e passa umans islamic che vivan cun nus en il mund; plinavant violass quai duas atgnadads da l'islam e da la societad da l'Occident, numnadamain la stgetta amur da la vardad ed il respect per ils dretgs sontgs da tschels umans» (3).

1) Ursula Spuler-Stegemann, Die 101 wichtigsten Fragen. Islam. Minca (C. H. Beck, ISBN 978-3-406-51111-0) 2007, p. 14.

2) Karen Armstrong, Islam. A Short History. Segunda ediziun. Londra (Phoenix, ISBN 1 84212 583 4) 2002, p. 130.

3) Karen Armstrong (sco nota 2), pp. 160–161.